

۱- مقدمه

بازار سرمایه پیچیدگی‌های منحصر به فردی دارد که گاه باعث هراس سرمایه گذاران غیرحرفه‌ای از ورود به این بازار می‌شود. راهکار مناسب و شاید یگانه راه مواجهه با این امر استفاده از نهادهای مالی واسطی است که با به کارگیری تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مناسب و مهم‌تر از آن؛ نیروی انسانی متخصص و آگاه مسیری مطمئن برای ورود پس‌انداز افراد غیرحرفه‌ای به بازار سرمایه می‌گشایند. بدین‌سان، تعریف مدارک حرفه‌ای با هدف سنجش توانمندی افراد فعال در نهادهای مالی بدل به امری بنیادین و فراگیر در بازارهای سرمایه در سطح جهان شده است. براین اساس، آزمون‌های حرفه‌ای بازار سرمایه ایران از سال ۱۳۸۲ برگزار شده است و از آن پس نیز به صورت مرتب سالی دوبار به سنجش دانش مالی و اقتصادی داوطلبان ورود به بازار اوراق بهادار می‌پردازد که با توجه به افزایش نیازمندی بخش‌های مختلف بازار سرمایه به تخصص دارندگان مدارک حرفه‌ای، افزایش تنوع فعالیت‌های حرفه‌ای و همچنین استقبال روزافزون داوطلبان؛ ساختار این آزمون‌ها در سال ۱۳۹۰ تغییرات اساسی نموده که از نظر کمیت تعداد آن به ۹ آزمون و از نظر کیفیت نیز، از آخرین موضوعات و سرفصل‌های مطرح آزمون‌های حرفه‌ای همچون CFA و CIIA الگوبرداری شده است.

۲- مزایای دریافت گواهی نامه‌های حرفه‌ای

هم‌اکنون برای تصدی برخی از سمت‌ها در کارگزاری‌های فعال در بورس اوراق بهادار و بورس کالایی و همچنین صندوق‌های سرمایه‌گذاری، داشتن یکی از گواهینامه‌های مذکور شرط لازم محسوب می‌شود. همچنین اعطای برخی مجوزهای فعالیت خاص به کارگزاری‌ها، منوط به استخدام و معرفی تعداد مشخصی از دارندگان گواهینامه‌های مذکور توسط کارگزاری متقاضی

می‌باشد. با توجه به اینکه براساس قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه سال ۱۳۸۴، کلیه نهادهای مالی اعم از شرکت‌های سرمایه‌گذاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، سبذگردان‌ها، صندوق‌های بازنشستگی، شرکت‌های مادر (هلدینگ)، شرکت‌های تأمین سرمایه، مؤسسات رتبه‌بندی، شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی و شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری تحت نظر سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می‌کنند، تصدی برخی از سمت‌ها در این نهادهای مالی و اعطای مجوز برخی از فعالیت‌ها به این نهادها، منوط به داشتن گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای در بازار سرمایه یا استخدام تعداد کافی از دارندگان این گواهی‌نامه‌ها خواهد بود.

۳- انواع گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای و مشخصات و کاربرد آنها

هم‌اینک نه مدرک حرفه‌ای در بازار سرمایه ایران بشرح زیر تعریف شده است؛

- ۳-۱ گواهی‌نامه اصول بازار سرمایه
- ۳-۲ گواهی‌نامه معامله‌گری اوراق تأمین مالی
- ۳-۳ گواهی‌نامه معامله‌گری بورس کالا
- ۳-۴ گواهی‌نامه معامله‌گری ابزار مشتقه
- ۳-۵ گواهی‌نامه مدیریت نهادهای بازار سرمایه
- ۳-۶ گواهی‌نامه کارشناسی عرضه و پذیرش
- ۳-۷ گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه
- ۳-۸ گواهی‌نامه مدیریت سبذ اوراق بهادار
- ۳-۹ گواهی‌نامه ارزشیابی اوراق بهادار

۴- شرایط عمومی شرکت در آزمون:

شرط شرکت داوطلبان در آزمون‌های بازار سرمایه، داشتن مدرک تحصیلی کارشناسی یا بالاتر از دانشگاه‌ها یا مؤسسات آموزشی داخلی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری یا معادل آن‌ها یا مدرک تحصیلی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی خارجی که توسط وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری معادل کارشناسی یا بالاتر ارزش‌گذاری شده باشد، در تمامی رشته‌های تحصیلی. دانشجویان ترم آخر دوره کارشناسی می‌توانند با رعایت شرایط اختصاصی در این آزمون‌ها شرکت کنند، مشروط به اینکه مدرک تحصیلی آنان تا پایان مهر ماه (برای آزمون‌های که در نیمه اول برگزار می‌شود) و تا پایان فروردین سال بعد (برای آزمون‌های که در نیمه دوم سال برگزار می‌شود) قابل ارائه باشد.

۵- شرایط اختصاصی آزمون‌ها:

۱-۵ آزمون اصول بازار سرمایه:

این آزمون دارای پیش‌نیاز نمی‌باشد. کسانی که قبلاً دارای هر یک از دو گواهی نامه اصول مقدماتی بورس اوراق بهادار یا اصول مقدماتی بورس کالا هستند، نیازی به شرکت در این آزمون ندارند و گواهی نامه اصول بازار سرمایه به آنان تعلق خواهد گرفت. این گواهی‌نامه به عنوان مدرک پایه در آزمون‌های بازار سرمایه تعریف شده و هر چند فعلاً جنبه کاربردی برای آن در نظر گرفته نشده است، اما پیش‌نیاز شرکت در تمامی آزمون‌های بازار سرمایه محسوب می‌شود.

۲-۵ آزمون معامله‌گری اوراق تأمین مالی:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی نامه اصول بازار سرمایه است، کسانی که دارای گواهی نامه اصول بازار سرمایه نیستند، لازم است حداکثر تا ۲ دوره بعدی گواهی نامه اصول بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت،

قبولی آنان در آزمون معامله‌گری اوراق تأمین مالی منتفی خواهد شد. صدور گواهی‌نامه معامله‌گری اوراق تأمین مالی منوط به قبولی در آزمون اصول بازار سرمایه است. ضمناً افرادی که قبلاً گواهی‌نامه اصول مقدماتی بورس اوراق بهادار را دریافت کرده‌اند، لازم نیست در آزمون معامله‌گری اوراق تأمین مالی شرکت کنند و این گواهی‌نامه به آنان تعلق خواهد گرفت. دارنده این گواهی‌نامه می‌تواند به عنوان معامله‌گر در هر یک از تالارهای معاملات شرکت بورس اوراق بهادار تهران فعالیت نماید. همچنین دارندگان این گواهی‌نامه می‌تواند به عنوان مدیر سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه‌گذاری فعالیت کرده و مشاوران سرمایه‌گذاری و سبذگردانان نیز ملزم به بکارگیری آنان هستند. این گواهی‌نامه پیش‌نیاز هیچ آزمونی نیست.

۳-۵ آزمون معامله‌گری بورس کالا:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی‌نامه اصول بازار سرمایه است، کسانی که دارای گواهی‌نامه اصول بازار نیستند، لازم است حداکثر تا ۲ دوره بعدی گواهی‌نامه اصول بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت، قبولی آنان در آزمون معامله‌گری بورس کالا منتفی خواهد شد. صدور گواهی‌نامه معامله‌گری بورس کالا منوط به قبولی در آزمون اصول بازار سرمایه است. ضمناً افرادی که قبلاً گواهی‌نامه اصول مقدماتی بورس کالا را دریافت کرده‌اند، لازم نیست در آزمون معامله‌گری بورس کالا شرکت کنند و این گواهی‌نامه به آنان تعلق خواهد گرفت. دارندگان این گواهی‌نامه می‌توانند به عنوان معامله‌گر در تالارهای کالایی شرکت بورس کالای ایران فعالیت کنند. این گواهی‌نامه پیش‌نیاز هیچ آزمونی نیست.

۴-۵ آزمون معامله‌گری ابزار مشتقه:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی‌نامه اصول بازار سرمایه است، کسانی که دارای گواهی‌نامه اصول بازار سرمایه نیستند، لازم است حداکثر

تا ۲ دوره بعدی گواهی نامه اصول بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت، قبولی آنان در آزمون معامله‌گری ابزار مشتقه منتفی خواهد شد. صدور گواهی نامه معامله‌گری ابزار مشتقه منوط به قبولی در آزمون اصول بازار سرمایه است. ضمناً افرادی که قبلاً گواهی نامه معامله‌گر قراردادهای آتی را دارند، لازم نیست در آزمون معامله‌گری ابزار مشتقه شرکت کنند و این گواهی نامه پس از شرکت در دوره آموزشی ابزار مشتقه به آنان تعلق خواهد گرفت.

۵-۵ آزمون مدیریت نهادهای بازار سرمایه:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی نامه اصول بازار سرمایه است، کسانی که دارای گواهی نامه اصول بازار سرمایه نیستند، لازم است حداکثر تا ۲ دوره بعدی گواهی نامه اصول بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت، قبولی آنان در آزمون مدیریت نهادهای بازار سرمایه منتفی خواهد شد. صدور گواهی نامه مدیریت نهادهای بازار سرمایه منوط به قبولی در آزمون اصول بازار سرمایه است. تصدی مدیریت هر یک از نهادهای مالی در آینده؛ منوط به داشتن این گواهی‌نامه می‌باشد.

۵-۶ آزمون کارشناسی عرضه و پذیرش:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی نامه اصول بازار سرمایه است، کسانی که دارای گواهی نامه اصول بازار نیستند، لازم است حداکثر تا ۲ دوره بعدی گواهی نامه اصول بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت، قبولی آنان در آزمون کارشناسی عرضه و پذیرش منتفی خواهد شد. صدور گواهی نامه کارشناسی عرضه و پذیرش منوط به قبولی در آزمون اصول بازار سرمایه است. داشتن این گواهی‌نامه برای افرادی که در امور عرضه و پذیرش سهام فعالیت دارند در آینده الزامی خواهد شد.

۵-۷ آزمون تحلیل‌گری بازار سرمایه:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی نامه اصول بازار سرمایه است.

فقط افرادی می‌توانند در این آزمون شرکت کنند، که قبلاً گواهی‌نامه‌های اصول بازار سرمایه و یا یکی از دو گواهی‌نامه قدیمی اصول مقدماتی بورس اوراق بهادار و یا اصول مقدماتی بورس کالا را داشته باشند. شرکت‌های مشاور سرمایه‌گذاری، سیدگردانان، مشاوران عرضه و مشاوران پذیرش ملزم به بکارگیری دارندگان این گواهی‌نامه هستند.

۸-۵ آزمون مدیریت سبد اوراق بهادار:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه است. کسانی که دارای گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه نیستند، لازم است حداکثر تا ۲ دوره بعدی گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت، قبولی آنان در آزمون مدیریت سبد اوراق بهادار منتفی خواهد شد. صدور گواهی‌نامه مدیریت سبد اوراق بهادار منوط به قبولی در آزمون تحلیل‌گری بازار سرمایه است. ضمناً افرادی که از قبل هر یک از گواهی‌نامه‌های تحلیل‌گری بورس اوراق بهادار و یا تحلیل‌گری بورس کالا را دریافت کرده‌اند نیز می‌توانند در این آزمون شرکت کنند. کاربرد این گواهی‌نامه برای مدیران فعال در بخش سیدگردانی اوراق بهادار در آینده الزامی خواهد شد.

۹-۵ آزمون ارزشیابی اوراق بهادار:

پیش‌نیاز شرکت در این آزمون، داشتن گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه است. کسانی که دارای گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه نیستند، لازم است حداکثر تا ۲ دوره بعدی گواهی‌نامه تحلیل‌گری بازار سرمایه را دریافت کنند، در غیر این صورت، قبولی آنان در آزمون ارزشیابی اوراق بهادار منتفی خواهد شد. صدور گواهی‌نامه ارزشیابی اوراق بهادار منوط به قبولی در آزمون تحلیل‌گری بازار سرمایه است. ضمناً افرادی که از قبل، هر یک از گواهی‌نامه‌های تحلیل‌گری بورس اوراق بهادار و یا تحلیل‌گری بورس کالا را دریافت کرده‌اند نیز می‌توانند در این آزمون شرکت کنند. داشتن این گواهی‌نامه برای

ارزشیابان اوراق بهادار(موضوع بند ۲۳ ماده یک قانون بازار سرمایه مصوب آذر۱۳۸۴) در آینده الزامی خواهد بود.

۶- راهنمای شرکت در آزمون‌های بازار سرمایه:

۶-۱ زمان برگزاری آزمون‌ها:

آزمون‌های بازار سرمایه در حال حاضر دو بار در سال (سه ماهه دوم و چهارم) در شهرهای تهران، اصفهان، تبریز، شیراز، مشهد و کیش برگزار می‌شود و ممکن است برخی از شهرها با توجه به تعداد متقاضیان ثبت‌نام افزایش یا کاهش یابد. زمان ثبت‌نام و جزئیات برگزاری آزمون‌ها معمولاً ۳۰ تا ۴۵ روز قبل از تاریخ برگزاری از طریق تارنمای اداره امور گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای سازمان بورس و اوراق بهادار به نشانی <http://reg.seo.ir> به اطلاع متقاضیان می‌رسد. زمان اعلام نتایج آزمون‌ها حداکثر ۴۵ روز پس از تاریخ آزمون خواهد بود.

۶-۲ مفاد هر آزمون:

۶-۲-۱ مفاد آزمون اصول بازار سرمایه:

مدت پاسخگویی به سوالات	ظریب درس	تعداد سوال	نام درس
۲۱۰ دقیقه	۴	۲۵	فهم و تحلیل صورت‌های مالی
	۴	۲۵	مقدمات بازارها، ابزارها و نهادهای مالی
	۴	۲۵	مقدمات امور مالی شرکتی
	۳	۲۵	مقدماتی بر اقتصاد
	۳	۲۵	روش‌های کمی مقدماتی
	۴	۲۰	اصول بازار سرمایه اسلامی و اخلاق حرفه‌ای
		۲۵	مقررات اصول بازار سرمایه
	۲۲	۱۷۰	جمع

۶-۲-۲ مفاد آزمون تحلیل گری بازار سرمایه:

مدت پاسخگویی به سؤالات	ظریب درس	تعداد سؤال	نام درس
۲۲۵ دقیقه	۲	۲۰	لغات تخصصی مالی، اقتصاد و درک مطلب متون مالی و اقتصادی به زبان انگلیسی
	۴	۲۰	مباحث پیشرفته در فهم و تحلیل صورت‌های مالی
	۴	۲۵	مباحث پیشرفته در امور مالی شرکتی
	۳	۳۵	مباحث پیشرفته سرمایه‌گذاری
	۳	۲۵	اقتصاد پیشرفته
	۳	۳۰	روش‌های کمی پیشرفته
	۴	۲۵	مقررات تحلیل گری بازار سرمایه
	۲۳	۱۸۰	جمع

۶-۲-۳ مفاد آزمون معامله‌گری اوراق تأمین مالی:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۱۰۵ دقیقه	۲۰	اصطلاحات انگلیسی ویژه معاملات اوراق تأمین مالی
	۲۵	مقدمات ارزشگذاری اوراق تأمین مالی
	۳۵	مقررات معامله‌گری اوراق تأمین مالی
	۸۰	جمع

۴-۲-۶ مفاد آزمون معامله‌گری بورس کالا:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۱۰۵ دقیقه	۲۰	اصطلاحات انگلیسی ویژه معاملات بورس کالا
	۲۵	مقررات بین‌المللی تجارت و اعتبارات اسنادی
	۳۵	مقررات معامله‌گری بورس کالا
	۸۰	جمع

۵-۲-۶ مفاد آزمون معامله‌گری ابزار مشتقه:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۱۰۵ دقیقه	۲۰	اصطلاحات انگلیسی ویژه معاملات ابزار مشتقه
	۳۰	مفاهیم ابزار مشتقه
	۳۰	مقررات معامله‌گری ابزار مشتقه
	۸۰	جمع

۶-۲-۶ مفاد آزمون مدیریت نهادهای بازار سرمایه:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۹۰ دقیقه	۳۰	اصول راهبری شرکتی
	۴۰	مقررات مدیریت نهادهای بازار سرمایه
	۷۰	جمع

۶-۲-۷ مفاد آزمون کارشناسی عرضه و پذیرش:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۵۰ دقیقه	۴۰	مقررات عرضه و پذیرش
	۴۰	جمع

۶-۲-۸ مفاد آزمون مدیریت سبد اوراق بهادار:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۹۰ دقیقه	۴۰	مدیریت سبد اوراق بهادار
	۳۰	مقررات مدیریت سبد اوراق بهادار
	۷۰	جمع

۶-۲-۸ مفاد آزمون ارزشیابی اوراق بهادار:

مدت پاسخگویی به سؤالات	تعداد سؤال	نام درس
۱۲۵ دقیقه	۳۰	مباحث پیشرفته در ارزش‌گذاری سهام
	۳۰	مباحث پیشرفته در ارزش‌گذاری اوراق بهادار با درآمد ثابت
	۴۰	مباحث پیشرفته ابزار مشتقه و ارزش‌گذاری آن‌ها
	۱۰۰	جمع

توجه به این نکته ضروری است، دروسی که ضرایب برای آنان اعلام نشده است، ضرایب آن‌ها یک بوده و حدنصاب قبولی در این دروس به صورت مطلق در نظر گرفته می‌شود که در بخش حدنصاب‌های قبولی توضیح داده خواهد شد.

۷- نحوه ثبت نام در آزمون‌های بازار سرمایه:

ثبت نام آزمون‌ها از طریق تارنمای اداره امور گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای به نشانی <http://reg.seo.ir> انجام می‌شود که جزئیات آن حداقل دو ماه روز قبل از زمان آزمون اعلام خواهد شد. ثبت نام آزمون شامل انجام مراحل سه‌گانه زیر است:

الف: داوطلب باید عضو شود و از طریق منوی عضویت مشخصات خود را وارد نموده و رمز عبور دریافت کند.

ب: داوطلب باید به ازاء هر آزمون اعتبار خریداری کند که به صورت اینترنتی خواهد بود.

ج: داوطلب باید با استفاده از اعتبارات خریداری شده، اقدام به ثبت نام در آزمون مورد نظر نماید.

دریافت شماره پیگیری در آزمون و مشاهده آن «آزمون‌های من» به مفهوم انجام موفقیت آمیز ثبت نام است. نگهداری شماره پیگیری تا پایان اعلام نتایج الزامی است.

۸- دریافت کارنامه:

هر داوطلب با وارد شدن به تارنمای اداره امور گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای در قسمت نتایج، شماره پیگیری خود را وارد نموده و کارنامه خود را دریافت خواهد کرد. نمرات داوطلبان به صورت شفاهی یا تلفنی امکان پذیر نیست.

۹- حدنصاب‌های قبولی در آزمون‌ها:

الف: آزمون‌های اصول و تحلیل‌گری بازار سرمایه:
قبولی در این آزمون‌ها منوط به احراز حدنصاب نمره قبولی در تک تک دروس و احراز حدنصاب نمره قبولی در نمره کل است.

الف - نمره هر درس:

- نصف میانگین نمرات هر درس مشروط به اینکه بین ۲۰ تا ۳۵ درصد باشد؛

- در صورتی که نصف میانگین نمرات هر درس بیش از ۳۵ درصد باشد؛ ۳۵ درصد ملاک است و در صورتی که نصف میانگین نمرات هر درس کمتر از ۲۰ درصد باشد ۲۰ درصد ملاک است.

ب- نمره کل: حدنصاب نمره کل برابر است با میانگین نمرات کل داوطلبان به علاوه یک انحراف معیار یا ۵۰ درصد هر کدام کمتر باشد. (در محاسبه میانگین و انحراف معیار، ۵ درصد بیشترین و ۵ درصد کمترین نمرات حذف می‌شود)

ب: سایر آزمون‌ها:

قبولی در کلیه آزمون‌های بازار سرمایه (بجز اصول و تحلیل‌گری بازار سرمایه) منوط به احراز ۵۰ درصد نمره درس مقررات و احراز ۴۰ درصد نمره سایر دوس

۱۰- نحوه اعتراض به نتایج یا برگزاری آزمون‌ها:

در صورتی که داوطلبی به هر علت به نمرات اعلام شده معترض باشد، می‌تواند اعتراض خود را حداکثر یک هفته پس از تاریخ آزمون و با ذکر نام و نام خانوادگی، شماره رهگیری، نام آزمون و نام درس یا دروس مورد اعتراض به نشانی الکترونیکی egh@seo.ir ارسال کند. پاسخ اعتراض نیز حداکثر ظرف یک ماه پس از تاریخ اعتراض به نشانی الکترونیکی داوطلب ارسال می‌شود. به اعتراضات شفاهی، کتبی و تلفنی ترتیب اثر داده نخواهد شد.